

SeferHahinoukh, une explication détaillée des 613 Mitsvot

Une controverse théologique

La Providence divine

Ce texte est extrait du livre intitulé « Sefer Ha'hinou'h » (Livre de l'éducation) rédigé en Espagne au XIIIe siècle et discutant des 613 commandements de la Torah de manière systématique.

Le passage ci-dessous traite de l'une des polémiques majeures de la théologie médiévale: la question de la Providence.

ספר החינוך, מצוה קסח

ולפי שהדעות רבות בהשגחת האל על כל ברואיו, יבואו בה הרבה פסוקים במקרא, והרבה מצוות להורות על העניין, מהיותו פינה גדולה בתורתנו. שיש כתות בני אדם יחשבו כי השגחת השם ברוך הוא על כל המינים בפרט, בין אנשים או כל שאר בעלי חיים, ויש מהן כתות יחשבו כי השגחת השם ברוך הוא על כל עניני העולם, בין בעלי חיים או כל שאר דברים, כלומר שלא יתנועע דבר אחד קטן בעולם הזה רק בחפצו ברוך הוא ובגזרתו, עד שיחשבו (בעלי השקפה זו) כי בנפול עלה אחד מן האילן הוא גזר עליו שיפול, ואי אפשר שיתאחר או יקדם זמן נפילתה אפילו רגע, וזה דעת רחוק הרבה מן השכל. ויש כתות רעות יחשבו, שלא ישים השגחתו ברוך הוא כלל בכל עניני העולם השפל, בין באנשים או בשאר בעלי החיים, והיא דעת הכופרים, רע וזר.

ואנחנו בעלי הדת האמתית, מאמינים שהשגחתו ברוך הוא על כל מיני בעלי החיים בכלל, כלומר שכל מין מן המינים הנבראים בעולם יתקיים לעולם, לא יכלה ויאבד כולו, כי בהשגחתו ימצא קיום לכל דבר, ובמין האדם נאמין כי השגחתו ברוך הוא על כל אחד ואחד בפרט, והוא המבין אל כל מעשיהם.

Sefer Ha'hinou'h, Commandement 168

Et puisque les avis sont nombreux concernant la providence divine sur ses créatures, un grand nombre de versets et commandements qui s'y rapportent (sont invoqués dans un sens ou dans l'autre) étant donné la place centrale de ce sujet dans notre Torah. Car il y a des divisions à ce sujet (au sein des théologiens) : certains pensent que la providence divine s'applique aux espèces vivantes en général telles que les hommes et les animaux. Certains pensent même que la providence divine s'appliquent à toutes les choses du monde que ce soit au sujet des vivant ou de tout événement quel qu'il soit : c'est-à-dire qu'il ne se meut aucune chose si petite soit-elle seulement par la volonté et le décret divin ; à tel point qu'ils pensent qu'une feuille tombée de l'arbre provient d'une décision divine et il est impossible que cette feuille tombe un instant avant ou un instant après. Mais cet avis est très éloigné de la raison. Mais il existe également un mauvais courant de pensée qui affirme que Dieu ne pose absolument pas son regard sur notre monde insignifiant qu'il s'agisse d'animaux ou même d'êtres humains. Ce dernier avis mauvais et amer est celui des sceptiques.

Et nous qui représentons l'opinion juste, nous affirmons la providence divine sur les espèces vivantes en général, c'est-à-dire que toutes les espèces vivantes créées dans le monde sont permanentes et ne disparaîtrons jamais, car c'est par la providence divine que se trouve la permanence de toute chose. Mais en ce qui concerne l'être humain nous croyons que cette providence s'applique à chaque individu.

Traduction : Lev Fraenckel